TILFØJELSER TIL RETSMØDERAPPORTEN

Domstolen har opfordret *Kommissionen* til skriftligt at besvare følgende spørgsmål:

1) Kommissionen har nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat traktatens bestemmelser, idet det har indført forbud mod at skille sig af med affald fra de øvrige medlemsstater og belgiske regioner i den vallonske region. Kommissionen anmodes om at klarlægge sin holdning til dette spørgsmål.

2) Kongeriget Belgien har gjort gældende, at artikel 1, stk. 1, i bekendtgørelsen af 19. marts 1987, som ændret ved bekendtgørelsen af 23. juli 1987 (*Moniteur belge* af 29.9.1987), indledes således: »Det er ikke tilladt at oplagre, deponere eller aflæsse affald fra andre lande på depoter, lageranlæg og lossepladser, hvortil der kræves tilladelse i medfør af dekret af 5. juli 1985 om affald ...«

Kommissionen anmodes om at overveje, hvilken betydning denne ændring kan have for afgrænsningen af tvistens genstand.

Kommissionen har svaret således:

»*Første spørgsmål*

Kommissionen finder, at spørgsmålet må besvares ud fra hver af de pågældende fællesskabsretlige retsakter.

a) Rådets direktiv 75/442/EØF af 15. juli 1975

1. Kommissionen finder, at det forhold, at 'det ikke er tilladt at oplagre osv. affald fra andre lande på depoter osv. ...' (artikel 1 i regionalstyret for den vallonske regions bekendtgørelse af 19.3.1987) i den vallonske region *i sig selv* er en tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler Kongeriget Belgien i henhold til direktivet.

Direktivet har til formål at fremme forebyggelse, recirkulation og forarbejdning af affald (artikel 3, stk. 1) uden at hæmme samhandelen inden for Fællesskabet og påvirke konkurrencevilkårene (femte betragtning). Nævnte forbud hæmmer klart samhandelen inden for Fællesskabet og påvirker konkurrencevilkårene. Kommissionen finder ikke, at den kendsgerning, at forbuddet er indført *på regionalt og ikke på nationalt plan*, påvirker dens vurdering af tilsidesættelsen (se punkt 7 nedenfor).

2. Forbuddet i ovennævnte bekendtgørelses artikel 1 udgør *sammenholdt* med forbuddet i samme bekendtgørelses artikel 3 mod at oplagre affald fra andre belgiske regioner ligeledes en tilsidesættelse af direktiv 75/442/EØF af de grunde, der kort er redegjort for i punkt 1 ovenfor. Forbuddet i artikel 3 skal nemlig ses i lyset af bekendtgørelsens artikel 5, hvori det hedder: 'Såfremt affaldet er fremkommet efter en proces, hvor flere stater eller regioner har medvirket, har det oprindelse i den stat eller den region,

hvor den sidste væsentlige og økonomisk berettigede forarbejdning har fundet sted i en hertil indrettet virksomhed' (stk. 2). Dette indebærer et forbud mod i den vallonske region at skille sig af med udenlandsk affald, der har været genstand for en væsentlig og økonomisk berettiget forarbejdning (i den i bekendtgørelsens artikel 5, stk. 2, anvendte betydning) i en anden belgisk region.

3. Såfremt forbuddet i artikel 3 derimod bestod *uden* et samtidigt forbud mod i den vallonske region at deponere osv. affald fra de øvrige medlemsstater, ville Kommissionen ikke betragte et sådant rent *tværregionalt* forbud som værende i strid med direktiv 75/442/EØF. I så fald kunne man uhindret skille sig af med affald fra de øvrige medlemsstater i den vallonske region. Formålet med dette direktiv er alene at beskytte samhandelen mellem medlemsstaterne og samtidig sikre en rationel bortskaffelse af affald.

b) Direktiv 84/631/EØF

4. Kommissionen finder, at ovennævnte bekendtgørelse alene ved det i artikel 1 indeholdte forbud udgør en tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler Kongeriget Belgien i medfør af direktiv 84/631/EØF. Ved dette direktiv indføres der et fællesskabssystem for overvågning af og kontrol med grænseoverskridende overførsler af farligt affald, uden at der opstår forskelle mellem nationale bestemmelser, som skaber ulige konkurrencevilkår og direkte indvirker på det fælles markeds funktion (fjerde betragtning). I direktivet hedder det endog: 'Overførsel af affald mellem medlemsstater ... kan være nødvendig for at bortskaffe dette affald på de bedst mulige betingelser' (tredje betragtning).

Som nævnt under punkt 1 ovenfor, påvirker den kendsgerning, at der alene er tale om et forbud på regionalt plan og ikke på nationalt plan, ikke Kommissionens vurdering.

5. For så vidt angår forbuddet i bekendtgørelsens artikel 1 *sammenholdt* med forbuddet i artikel 3, gælder det i punkt 2 anførte ræsonnement også for direktiv 84/631/EØF med de fornødne ændringer.

6. Såfremt forbuddet i bekendtgørelsens artikel 3 stod alene, og forbuddet i artikel 1 ikke fandtes, finder Kommissionen ikke, at direktiv 84/631/EØF kan anvendes på et rent tværregionalt forbud, idet affald fra en anden medlemsstat da uhindret kan deponeres i Vallonien.

c) EØF-traktatens artikel 30

7. Kommissionen er af den opfattelse, at et forbud mod i den vallonske region at skille sig af med affald fra andre medlemsstater, som det, der indeholdes i bekendtgørelsens artikel 1, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en ved EØF-traktatens artikel 30 forbudt kvantitativ restriktion. Denne konklusion påvirkes ikke af, at der alene er tale om et forbud på regionalt plan, og ikke på nationalt plan. Konklusionen bekræftes af Domstolens dom af 20. marts 1990 i sag C-21/88, Du Pont de Nemours Italia (Sml. I, s. 889). I denne sag har Domstolen konkluderet, at EØF-traktatens artikel 30 er til hinder for bestemmelser, som alene virksomheder beliggende i et bestemt område profiterer af. Kommissionen finder ikke, at der kan sondres mellem nationale bestemmelser, som alene har virkning på

regionalt plan, og regionale bestemmelser med samme virkninger.

8. Forbuddet i bekendtgørelsens artikel 3 styrker forbuddet i artikel 1, således som det er anført under punkt 2 ovenfor. At de to forbud under ét tilsyneladende ikke *a priori* sondrer mellem affald fra de øvrige belgiske regioner og affald fra de øvrige medlemsstater kan ikke bevirke, at den omhandlede foranstaltning ikke bliver omfattet af forbuddet ifølge artikel 30 (præmis 13 i ovennævnte dom af 20.3.1990). I virkeligheden bestemmes det i den pågældende bekendtgørelses artikel 3, stk. 3, at alene de belgiske regioner kan indgå aftaler med den vallonske region om deponering og aflæsning af affald fra disse regioner i Vallonien.

9. Derimod er Kommissionen af den opfattelse, at såfremt der kun var tale om forbuddet i bekendtgørelsens artikel 3, ville dette rent tværregionale forbud ikke være i strid med EØF-traktatens artikel 30. Dette ville dog alene være tilfældet, såfremt der ikke var hindringer for samhandelen med affald mellem de øvrige medlemsstater og den vallonske region.

10. Det skal dog bemærkes, at det i denne sag ikke drejer sig om det enkeltstående forbud i bekendtgørelsens artikel 3. Der er tale om det enkeltstående forbud i artikel 1 eller om forbuddet i artikel 1, sammenholdt med forbuddet i artikel 3.

Andet spørgsmål

Domstolen har anmodet Kommissionen om at overveje, hvilken betydning den ændring af affattelsen af artikel 1, stk. 1, i bekendtgørelsen af 19. marts 1987, der blev foretaget ved bekendtgørelsen af 23. juli 1987, kan have for afgrænsningen af tvistens genstand.

11. Før ændringen lød artikel 1 i bekendtgørelsen af 19. marts 1987 således:

'Det er ikke tilladt at oplagre, deponere og aflæsse, lade oplagre, deponere og aflæsse affald fra andre lande på de depoter, *der er omfattet af de almindelige regler for arbejderbeskyttelse, afsnit 1, kapitel II, liste A, nr. 140 b, 1, og liste B, nr. 7 og af kongelig anordning af 9. februar 1976 om den almindelige ordning for giftigt affald, artikel 4, bortset fra depoter i forbindelse med et anlæg til destruktion, neutralisering eller bortskaffelse af giftigt affald.*'

Ved artikel 130 i bekendtgørelsen af 23. juli 1987 blev den ovenfor citerede artikel 1 ændret således:

'Det er ikke tilladt at oplagre, deponere og aflæsse, lade oplagre, deponere og aflæsse affald fra andre lande på depoter, *lageranlæg og lossepladser, hvortil der kræves tilladelse i medfør af dekret af 5. juli 1985 om affald eller lov af 22. juli 1974 om giftigt affald, bortset fra depoter i forbindelse med et anlæg til destruktion, neutralisering eller bortskaffelse af giftigt affald.*'

12. Kommissionen finder ikke, at denne ændrede affattelse påvirker afgrænsningen af tvistens genstand på afgørende måde.

13. Selve forbuddet mod at oplagre, deponere osv. er stadig affattet på samme måde. Det eneste, der er ændret, er artiklens angivelse af de depoter og lossepladser osv., hvor det er forbudt at aflæsse osv. udenlandsk affald. I artikel 18 i regionalstyret for den vallonske regions dekret af 5. juli 1985 om affald bestemmes det, at 'det ikke er tilladt at anlægge og drive andre lossepladser end de kontrollerede lossepladser ...'. I artikel 19 hedder det, at 'anlæg og drift af en kontrolleret losseplads, et depot eller et anlæg til behandling af affald kræver tilladelse ...'. Disse bestemmelsers virkning er fortsat den samme, idet de forbyder at deponere osv. affald fra andre medlemsstater i den vallonske region, uanset hvilken retlig status de pågældende depoter har, og hvorledes de betegnes.«

Den belgiske regering er af Domstolen blevet opfordret til skriftligt at besvare følgende spørgsmål:

Kongeriget Belgien har gjort gældende, at artikel 1, stk. 1, i bekendtgørelsen af 19. marts 1987, som ændret ved bekendtgørelsen af 23. juli 1987 (*Moniteur belge* af 29.9.1987), indledes således: »Det er ikke tilladt at oplagre, deponere eller aflæsse affald fra andre lande på depoter, lageranlæg og lossepladser, hvortil der kræves tilladelse i medfør af dekret af 5. juli 1985 om affald ...«

Den belgiske regering anmodes om at overveje, hvilken betydning denne ændring kan have for afgrænsningen af tvistens genstand.

Den belgiske regering har svaret således:

»Den nøjagtige ordlyd af den ændring af bekendtgørelsen af 19. marts 1987, der blev gennemført ved artikel 130 i bekendtgørelsen af 23. juli 1987, er følgende:

'Det er ikke tilladt at oplagre, deponere og aflæsse, lade oplagre, deponere og aflæsse affald fra andre lande på depoter, lageranlæg og lossepladser, hvortil der kræves tilladelse i medfør af dekret af 5. juli 1985 om affald eller lov af 22. juli 1974 om giftigt affald, bortset fra depoter i forbindelse med et anlæg til destruktion, neutralisering eller bortskaffelse af giftigt affald' (citatet i svarskriftet er forkert).

Denne ændring forandrer ikke realiteten.

Ændringen skyldes, at henvisningen til retsgrundlaget var forkert. I den tidligere tekst blev der henvist til den almindelige ordning for arbejderbeskyttelse og kongelig anordning af 9. februar 1976 om de almindelige regler vedrørende giftigt affald, mens der i den nye tekst henvises til dekret af 5. juli 1985 om affald eller lov af 22. juli 1974 om giftigt affald.

Den belgiske regering finder således ikke, at denne ændring har nogen betydning for afgrænsningen af tvistens genstand.«

C. N. Kakouris

Refererende dommer